



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

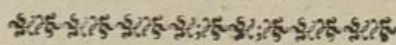
Disquisitio III. An, & in quantum Pontificia super Reges in causis etiam
temporalibus potestas demonstrari possit ex Concilijs præsertim
Oecumenicis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

197. Si verò quæras, qui nam ergo sint casus in particulari, in quibus Summus Pontifex casualiter, ut habet textus, hoc est, indirectè, & potestate extraordinariâ tantùm possit jurisdictionem in materiâ, alioquin sæcularibus subjeciâ exercere.

198. Resp. Varios in Jure Canonico describi: 1. Deficiente Magistratu & judice sæculari, qui justitiam administrat. *c. Licet ex suscepto. 10. De foro compet. 2. Cùm judex sæcularis officio suo ritè, & secundùm jura non fungitur, tunc enim Pontifici Romano incumbit curare, ne innocentes & justitia succumbant. cit. c. Licet ex suscepto. 2. Si per viam denuntiationis Evangelicæ ad Ecclesiam causa deferatur, tanquam ad commune asylum. c. Novit. De judic. 4. Si Magistratus sæcularis leges ferat contra jus Divinum, aut Naturale, aut Ecclesie noxias, pertinet ad potestatem Pontificiam, eas corrigere, & contrariis legibus abrogare, quâ ratione videmus leges Civiles quàm plurimas à Summis Pontificibus mutatas, correctasque. V.g. Jure Civili permittitur matrimonium inter fratrum, aut sororum liberos. *Instit. de Nupt. sed prohibetur c. Non debet. De consang. Lege Civili, quæ secundò nubunt, variis pœnis afficiuntur. L. 1. Cod. De 2. nupt. Sed Jus Canonicum pœnas, quæ in odium repetiti matrimonij sunt lætæ, tollit c. Cùm secundum. De secundis nuptijs. Jure Civili multas ob causas repudiâ sustinentur. L. Consensu. Cod. De repud. Sed Jure Canonico prohibentur. c. Sunt, qui. 27. q. 2. & c. Lege. dist. 10. Jus Civile concubinatum admittit. *Cod. De concub. non admittit Jus Canonicum. c. Nemo blanditur sibi. c. Metrices. 32. q. 2. Jure Civili natis ex incesta, aliòve damnato congressu alimenta non debentur; debentur Jure Canonico. c. Cùm haberet. De eo, qui duxit in matrimonium. De Jure Civili possessores malæ fidei longo tempore præscribit. l. Cùm notissimi. Cod. De præscriptionibus 30. vel 40. annor. Non præscribit Jure Canonico. c. ult. De præscriptionibus. Testamentum de Jure Civili non valet nisi præsentibus septem testibus, sed Jus Canonicum hanc legem damnat, expungitque. c. Cùm esset. c. Relatum. De testamentis. Denique lex Civilis maleficos, qui venenis, malisque artibus Reipublicæ nocent, punit quidem, sed qui imbres, ventos, grandines incantationibus abigunt, non tantùm non punit, sed præmio donat. l. Eorum. 4. Cod. De malef. Quæ omnia sacris Canonibus damnata sunt, & videri possunt quàm plurimi textus *Caus. 26. q. 2. & S. Thomas 2. 2. q. 96. & Novella Leonis 65. Sunt tamen, qui velint in l. Eorum. 4. cit. non approbari magicas incantationes, sed sacras agrorum lustrationes, quæ per publicas preces, & supplicationes ac Sanctorum suffragia fieri solebant juxta *Novellam 123. c. 32. 5. Princeps sæcularis jure naturali, & spectato genere suæ potestatis, potest subditis suis impedimenta matrimonij dirimentia statuere, ex qua enim parte matrimonium est contractus, subjacet potestati, & legibus civilibus, & quantumvis elevatum sit ad numerum sacramentorum, non ideo tamen amisit naturam contractus, & subordinationem ad po-*****

testatem civilem; sicut enim matrimonium ut contractus admittit nova impedimenta à Magistratu Ecclesiastico, quale est clandestinitatis, non obstante ratione sacramenti, quod immutabile est; ita etiam à Magistratu Civili; & expressè docet S. Thomas 4. contra Gentes. c. 78. Sanchez lib. 7. de Matrim. disp. 3. n. 2. Nihilominus tamen Ecclesia hujus potestatis usum Principibus sæcularibus interdixit, sibi que reservavit, sicut patet ex c. Tuam. De ord. cognit. c. 1. De sponsalib. c. Enphemium 2. q. 3. c. Multorum. 35. q. 6. & novissimè Tridentinum Sess. 24. de Matrim. cap. 3. 4. & Can. 12. Et potuisse quoad hoc Ecclesiam coercere potestatem temporalem, eamque moderari propter bonum spirituale, & gravia incommoda, quæ alioquin sequebantur, expressè agnoscunt duo celeberrimi & sanctissimi in Galliâ Doctores, videlicet D. Thomas, & S. Bonaventura. An verò consuetudine novâ possint impedimenta induci, an antiqua abrogati. Vide Sanchez lib. 7. disp. 4. de matrim.



DISQUISITIO III.

AN; & in quantum Pontificia super Reges in causis etiam temporalibus potestas demonstrari possit ex Concilij præsertim Oecumenicis?

S. I.

Insignem hæc in re demonstrationem facit Author præfatus tract. de libertatibus Gallican. lib. 4. cap. 5. sequentem exhibendo inductionem. In Concilio, inquit, Romano tertio sub Gregorio VII. anno 1076. sententia depositionis contra Henricum IV. Germaniæ Regem pronuntiata fuit, atque ejus subditi à juramento fidelitatis absoluti, rursusque in Concilio Romano septimo anno 1080. depositio, & absolutio confirmata sunt. Solent Galli objicere, tentatum id fuisse à Gregorio VII. nimis audacter, verum secus suadent tanti Pontificis pietas, ac in revocando ad meliorem frugem Henrico diligentia; ab alijs tamen Concilij petenda sunt exempla, quorum aliqua irrefragabilis sunt autoritatis.

Concilium Lateranense sub Alexandro III. anno 1168. Fridericum primum Imperatorem excommunicavit, ejusque subditos à fidelitatis juramento absolvit. Quæ legitime præstita fuisse, agnovit Fridericus, quandoquidem Pontifici se humiliter subjiciens, sententiam revocari exoravit.

Concilium generale etiam Lateranense sub eodem Alexandro III. cui plurimi Gallicani Præfules interfuerunt, *Can. ult.* hanc pœnam decernit in Dominos, certum quoddam prædonum genus foventes; *Relaxatos autem se noverint à debito fidelitatis, & dominij, ac totius obsequij, donec in tanta iniquitate permanserint (Domini) quicunque illis aliquo pacto tenentur annexi. In ipsos autem prædones, & consociatos eorum bona, & liberum sit Principibus,*

hujusmodi homines subijcere servituti.

4. Concilium Lateranense anno 1215. quod, ut notat Illustrissimus Cardinalis de Peron, jure universalissimum dicitur, quippe cui præter Summum Pontificem, & Patriarchas Constantinopolitanum, & Hierosolymitanum interfuertint Patriarcharum Alexandrini & Antiocheni Legati, septuaginta Archiepiscopi, quadringenti ac duodecim Episcopi, & plus quam octingenti alij Prælati, nec non omnes Reges, & Monarchæ Christiani per se, vel per Legatos, scilicet Imperator Orientis, Imperator Occidentis, Rex Hierosolymorum, Rex Galliarum, Rex Angliæ, Rex Aragoniarum, &c. cap. 3. sic statuit; Si verò Dominus temporalis requisitus, vel monitus ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab hac hæretica fœditate, per Metropolitanum, & ceteros comprovinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur, & si satisfacere contempserit infra annum, significetur hoc Summo Pontifici; ut ex tunc ipse vasallos ab ejus fidelitate denunciaret absolutos, & terram exponat Catholicis occupandam, qui eam, exterminatis hæreticis, sine ullâ contradictione possideant, &c.

5. In hoc Concilio plenè concessum fuit Comiti Montifortis dominium Tolosæ, aliorumque locorum Comitatus Tolosani, in pœnam favoris à Comite Foliano hæretici Albigensium præstiti; quæ concessio paulò ante decreta fuerat à Concilio apud Montepessulanum habito, & confirmata à Summo Pontifice usque ad tempus Concilij generalis proximè congregandi duntaxat. Rem narrat Petrus Vallis-Sarnensis Monachus in historia Albigensium, & alij. Decretum Concilij refert Lucas Dacherius Spicileg. tom. 7. in quo maximè notanda sunt verba ista. *Sacro consulto Concilio, ita duximus providendum: ut Raymundus Tolosanus Comes, qui culpabilis repertus est in utroque, nec unquam sub ejus regimine terra possit in fidei statu servari, sicut à longo tempore certis indicijis est compertum, ab ejus domino, quod utique grave gessit, perpetuò sit exclusus.*

6. Innocentius IV. in Concilio Lugdunensi año 1245. sententiam depositionis decrevit in Fridericū II. & abolitionem subditorum à juramento fidelitatis: *Memoratum Principem, qui se Imperio, & Regnis, omnique honore ac dignitate reddidit tam indignè, quique propter suas indignitates, à Deo, ne regnet, vel imperet, est abjectus, suis ligatum peccatis, & abjectum, omnique honore & dignitate privatum à Domino ostendimus, denunciamus, ac nihilominus sententiando privamus: omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi perpetuò absolventes, auctoritate Apostolica firmiter inhibendo, ne quisquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendat.*

7. Concilium Constantiense, quod à Comitibus Cleri Gallicani in secunda propositione laudatur, & in Gallia maximi sit, sess. 17. hanc pœnam decrevit in eos, qui Sigismundo Regi Romanorum, & Hungariæ in Aragoniam proficilenti aliquam inferrent injuriam; *Quicumque, cujuscumque status, aut conditionis existat, etiam si Regalis, Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, Du-*

catas, Principatus, Comitatus, Marchionatus, seu alterius cujuscumque dignitatis, seu status Ecclesiastici, vel secularis existat, qui Serenissimum, & Christianissimum Principem Dominum Sigismundum Romanorum, & Hungariæ, &c. impediverit, & omni honore, & dignitate, officio, beneficio Ecclesiastico, vel seculari, sit ipso facto privatus. Et in sententia contra Benedictum XII. quæ habetur Sess. 37. omnibus, & singulis Christi fidelibus inhibet sub pœnâ savoriæ schismatis, & hæresis, atque privationis omnium beneficiorum, dignitatum, & honorum Ecclesiasticorum & mundanorum, & alijs pœnis iuris, etiam si Episcopalis, & Patriarchalis, Cardinalatus, Regalis sit dignitatis, aut Imperialis; quibus, si contra hanc inhibitionem fecerint, sint auctoritate hujus decreti ac sententiæ ipso facto privati, & alias iuris incurrant pœnas, ne eidem Petro de Luna schismatico, & hæretico incorrigibili notorio declarato, & deposito, tanquam Papæ obediant, vel intendant, aut eum quovis modo contra promissa sustineant, vel recipient, sibi que præsent auxilium, consilium, vel favorem.

Hanc sententiam cum pœnis adjectis renovavit, & confirmavit Concilium Senense anno 1423. *Inhibitionem factam omnibus & singulis Christi fidelibus sub pœnis savoriæ hæresis, & schismatis, ac privationis omnium beneficiorum, dignitatum, & honorum Ecclesiasticorum, ac mundanorum, & alias pœnas iuris infligendo, ut à eisdem sententiâ præfati Concilij, cujus totum tenorem his haberi vult pro expresso, latius continetur, ratam, & gratam habens, ejus executionem & continuationem continuare volens, decernit, & statuit, & declarat, omnes & singulos post obitum dicti Petri de Luna continuantes, seu perseverantes in credulitate, vel observantia erroris, & schismatis ejusdem Petri sic (ut præmittitur) damnati, vel jus aliquod ab eo in eas directè, vel per indirectum derivasse prætendentes, seu in vice ejus succedentes, eorumque receptatores, defensores, & fautores, cujuscumque status, præminentie, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, Cardinalatus, Imperiali, vel Regali, aut aliâ quacumque Ecclesiasticâ, vel seculari præfulgeat dignitate, fore obnoxios, & ligatos pœnis, & censuris in dictâ sententiâ contentis.*

8. Constantiense, & Senense secutum est Basileense, quod prætermitterem, quia Illustrissimi Antistites Gallicani ejus auctoritate non utentes ad confirmandam secundam propositionem, licet Constantiensis decreta, quæ citant, semel atque iterum renovâssent, videantur fateri, eam ad minus esse dubiam; nisi scirem, quàm pluribus Gallis secus videri, ac Basileense Concilium maximo in honore tantquam legitimum, & generale ab eis haberi: Concilium igitur Basileense in salvo conducto dato in Congregatione generali die 18. Julij anno 1432. Legatis Pontificijs, sic loquitur; *Exhortatur omnes, & singulos Christi fideles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, aut præminentie existant, spiritualis, & temporalis, etiam si Regali, Ducali, Archiepiscopali, Episcopali, vel aliâ quavis præfulgeant dignitate, Universitates & Communitates, ceterosque, quibus præsentis litteræ exhibita fuerint, eisque in virtute sanctæ obediendi mandat, ut, si per eorum dominia, terras, territoria-*

gia, civitates, oppida, castra, status, villas, castella, aut alia loca vos, & quemlibet vestrum transire contingat, sub penis, sententijs, & censuris tam in Constantiensi, & Senensi, quam hujus sanctæ Synodi sacris Decretis contentis, & fulminatis districtè injungendo, quatenus vos, & vestrum quemlibet cum Comitiva hujusmodi securos, liberos, & tutos cum rebus, & bonis vestris unversis, ire, stare, & redire sine molestia, & impedimento permittant, de securitate, & conductu à nobis requisiti, quoties opus fuerit, favorabiliter providendo. Patet igitur, Episcopos Galliarum, qui magno numero aderant in Consilio Basileensi, magnaque ibi auctoritate pollebant, aliter, quam modernos sensisse de potestate Ecclesiarum in Principes.

10. Concilium Tridentinum Sess. 25. de Reform. c. 19. privatos declarat dominio civitatis, castri, aut loci, ea concedentes ad Monarchiam, & si feudalia sint, directis Dominis acquisita decernit. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales, qui locum ad Monarchiam in terris suis inter Christianos concesserunt, eo ipso sint excommunicati, ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur; & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. In ipsos autem decernentes profert omnium bonorum proscriptionem. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum patrum vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetue infamiae poenam incurrant, & ut homicidæ juxta sacros Canonum puniri debeant, &c. Vide Duvallii 2. 2. q. 17. Respondebitur fortasse, Concilium Tridentinum non esse receptum in Gallia, sed de illa receptione tractavimus alibi. Satis hæc est, ut notemus, Concilij Oecumenici sententiam ad minus Comitiorum Cleri Gallicani declarationi esse anteponendam.

11. Sed quæ opponetur responsio & Concilij Constantiensis in Gallia recepti tanquam generalis, & aliorum Conciliorum ubique receptorum, vel ut indubitatè Oecumenicorum auctoritati? Mirum est, quomodo doctrinam, tot, tamque augustorum Cœtuum sententiæ advertam, Illustrissimi Præsules Parisijs congregati declarare ausi sint publicè tranquillitati necessariam, nec minùs Ecclesiæ, quam Imperio utilem, ut verbo Dei, Patrum traditioni, & Sanctorum exemplis consonam omnino retinendam.

§. II.

Adversariorum Argumenta referuntur, ac expenduntur cum Responsionibus, & Conclusione super ipsidem reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

Desumptum ex Regiæ potestatis immediatè à Deo promanatione.

12. EX parte adversâ licet I. argumentari. Concilia Oecumenica super Divinis Oraculis suas decisiones unicè fundantia, merito

agnoscunt potestatem Regum esse immediatè à Deo. Ergo quæcumque unquam ex Concilijs Oecumenicis circa Papæ supra Reges superioritate adferri posse videntur argumenta, eatenus sunt semper accipienda, ut salva, & integra permaneant ista principia: Quod nempe temporalis Regum dignitas, æquè ac spiritualis sit instituta à Deo, atque ab hoc singulis Regibus immediatè collata: cum quibus principijs stare haud potest Pontificis super Reges, eorumque dignitatem, ac potestatem auctoritatis superioritas.

Responsio.

AD hanc rationationem respondet præcatus Author dicta lib. 4. cap. 4. Dissimulandam fore præinsinuatam de Regno per Deum immediatè collato opinionem, si eò tantum spectaret, ut populi libentiùs Principibus subjacerent, debitamque illis fidem religiosiùs servarent; licet enim error nunquam ex se bonus sit, neque probandus; utilis tamen ex occasione interdum est, atque tolerandus. Sed qui Regiam auctoritatem nimis extollunt, hoc tantum sibi videntur proposuisse, ut Ecclesiastica Jura invadentium injussum, eo prætextu excusent, quòd, ut inquit Petrus de Marca lib. 2. cap. 1. §. 1. perinde in Reges singulos, ac Episcopos auctoritas à Deo immediatè derivetur. Perfectam inter illos æqualitatem tribus primis Paragraphis hujus Capituli adstruere nititur: Primus sic incipit: In collatione duarum potestatum egregie conficitur, Regiam a quo à Deo institutam fuisse ac spirituales, & solidam humanarum rerum administrationem illi demandatam. Et infra: Certum, & constantissimum esse debet apud pios, & devotos Regum cultores, unicuique Regum potestatem Regiam immediatè à Divino Numine conferri.

Hæc si scortim considerentur, falsa quidem sunt, sed neminem lædere videntur. At verò si conferas, quæcumque Author in opere illo, alijque Gallicani Scriptores in suis libris, Principibus in Ecclesiam permittunt, ratione protectionis, tuitionis, seu Custodiæ Canonum, quam asserunt, Regibus à Deo commissam, comperies, ex ipsorum mente in multis paulò minore Pontifici, in aliquibus æqualem, & in nonnullis etiam majorem esse, & quidem à Deo datam Laicis viris circa res Ecclesiasticas potestatem. Itaque prætermitti omnino non potuit questio, ex cuius neglectu, tandem populo persuaderetur, quæcumque à Laicis patitur Ecclesia, non injurias esse, sed Jura Divinitus tradita.

Audi Renatum Choppinum de sacra Politia lib. 1. tit. 7. §. 9. expressis verbis tribuentem Regibus auctoritatem in res. Ecclesiasticas ex quodam Jure Divino, Numinis afflatu, ac sacra quâdam unctione; Hoc certe litterarum monumentis proditum legimus, Regum nomen in terris haudquaquam ortum fuisse, sed calitùs à Dijs emissum, Regesq; ipsos ita institutos, qui Numine afflatis, & sacro delibuti oleo, Divinum quid præferrent, penes quos etiam sacrarum potestas foret, Authore Eusebio Historie Eccles. volum. 1. Exim

1. *Ex in Gallis Orator Aegidius Romanus libris editis asseruit, sacrorum Beneficiorum erogationem ad Reges, ac Caesares pertinere Philippi IV. Regis temporibus. Quid amplius dixisset de Episcopo, qui Spiritum sanctum accipit, dum ex institutione Christi per impositionem manuum Presbyterij, per sacram unctionem, aliosque mysticos ritus consecratur ad gubernandam Ecclesiam?*

16. Ut aliquid à Deo immediatè esse dicatur, alterutrum ex his duobus requiritur, ut scilicet potestas, quæ confertur, non possit ab alio dari, quàm à Deo; vel etiam, si ab alio concedi posset, Deus ipse solus de facto velit elargiri. Alium modum non video, nisi quis de verbis contendere, non de rebus quærat disputare. Sacerdotum potestas ad faciendum in Sacrificio Missæ Corpus Christi, vel ad dimittenda peccata, non potest ad alium, quàm ad Deum immediatè referri; quamvis accipiatur per impositionem manuum Episcopi. Quia nemo potest peccata dimittere, vel Corpus Christi conficere, nisi solus Deus, tanquam causa Principalis, & ejus ministri tanquam causæ Instrumentales & minores principales. Majus autem est, illa efficiendi potestatem communicare, quàm illa per se efficere. Potest verò quilibet homo liber Principis regimini se se subicere, ad ei parendum se se adstringere, fidem spondere, denique ad omnia illa officia se obligare, quæ Principes à subditis exigunt. Unde nihil opus est, ad Divinam omnipotentiam recurrere pro rebus illis, quæ ab hominibus præstari possunt, & quæ saltem ex parte quotidie præstantur.

17. Solum igitur, si non expectato hominum consensu, atque sine ullâ illorum operâ, Deus ipsis Regem præponeret, iste à Deo immediatè suam potestatem haberet; id aliqui Doctores de Saule, & Davide opinantur, quamvis negantibus alijs, sed nemo ita constitutos in Gallia Reges somniavit.

18. Mutationes, quæ in Principatu Gallicano contigerunt, satis indicant, illum non esse immediatè à Deo, sed à populorum consensu. Quæ enim ratio Divina postulabat, ut modò à Clodovei familia, modò à familia Pipini, denique ab Hugonis Capeti posteris regeretur. Ut primò Reges per electionem, alij per successionem Regnû adipsicerentur, ut principio admitterentur etiam illegitimi, deinde tantum legitimi, ipsæque masculi?

Obiectio.

19. **EX** parte adversâ instari potest, ut probeatur, potestatem Regum esse quidem immediatè à Deo, illisque ex Divino præcepto esse parendum; at tamen Regiam autoritatem non æquè ac Ecclesiasticâ immediatè à Deo confecti.

Responsio.

20. **EN** parata est hujus utriusque asserti probatio ex ijs autoritatibus, quæ à præcitato Petro de Marcâ proferuntur, vel citantur, alijsque insuper, quas poterat adducere. Cùm enim S. Augustinus lib. 5. de Civit. Dei. cap. 21. *Qui Augusto, ipse & Neroni; quis Vespasiani,*

vel patri, vel filio suavissimis Imperatoribus ipse & Domitiano crudelissimo (Regnum dedit.) Et Tertullianus Apolog. cap. 30. Unde Imperator, unde & homo, antequam Imperator; inde potestas illi, unde & spiritus. Et sanctus Irenæus lib. 5. adversus hereses cap. 24. cuius jussu homines nascuntur, huius jussu & Reges constituuntur: Et sanctus Epiphanius heresi 40. Videlicet, ut hæc mundi potestas à Deo stabilita sit, gladiique lus obtineat? Neque verò id aliunde, quàm à Deo ad vindicandum accipit. Hi, inquam, Patres nihil aliud intendunt, quàm Principatum non à Diabolo, seu à falsis Dijs, ut volebant ij, quos contra disputabant, sed à Deo vero dari. Utrum autem immediatè, vel per populi electionem, aut consensum, non definiunt, ut patet textus integros legentibus. Tertulliani consilium est, ostendere, falsos Deos pro Imperatoribus non esse orandos, sed verum Deum; S. Augustini, non à falsis Dijs, sed à Providentiâ Divinâ Imperia distribui. S. Irenæus hoc argumentum tractat, de diaboli perpetuo mendacio, potestatibus, quibus nos parere oportet, atque Imperijs terrenis, quatenus à Deo, non à diabolo constituantur. S. Epiphanius Hæreticos Archonticos impugnat, Principem Sabaotb legitimo in orbe collocantes, tyrannidem ibi exercentem, blasphemantes Deum, ac dominationem ejus spernentes.

S. Isidorus Pelusiotus Epist. 216. *Potestatem, inquit, hoc est, Imperium, & Regnum à Deo formatum, atque institutum esse, profectum est, ut ne ornatus in statum inornatum degeneret. Verum (quod etiam de supra citatis, & alijs dici posset) hoc ad Divinam Providentiam referendum est, quæ Principatum quidem approbat, & confirmat, vultque Principibus legitimis etiam discolis obtemperari; non tamen singulis potestatem aliquam supernaturalem, quemadmodum Sacerdotibus Deus infundit, imò aliquos Principes, impios scilicet regnare permittit, quamvis non approbet, ut subiungit idem S. Isidorus; Quod si quis impius, aut sacrilegus in illud irruerit, handquaquam scilicet hunc à Deo creatum, ac designatum esse dicimus, verum permillum esse. Quod de tyrannico usurpatore tantum non intelligit. Prosequitur enim; Quod mirum aut Pharaonis in modum improbitatem omnem suam evomat, atque ita extremo supplicio excrucietur, aut eos, qui crudelitate opus habent, ad meliorem mentem revocet, quemadmodum Rex Babylonis ludæos.*

Idem clarius explicat S. Ioannes Chrysofost. homil. 23. in Epistol. ad Romanos in hæc verba; non est potestas nisi à Deo, quæ sic interpretatur; Quid dicis? Omnis ergo Princeps à Deo constitutus est? Istud, inquit, non dico. Nec enim de quovis Principe mihi sermo nunc est, sed de ipsa re. Quod enim Principatus sunt, quodque hi quidem imperant, illi verò subiecti sunt, quodque non simpliciter, ac temerè cuncta feruntur, nec fluctuum instar populi huc, atque illic circumaguntur, Divinæ Sapientiæ opus esse, dico. Propterea non dicit; non enim Princeps est, nisi à Deo, sed de re ipsâ disserit, dicens, non enim potestas est nisi à Deo. Quid potest his verbis luculentius considerari?

23. **A**uthoritatem Justiniani (quâ toties utitur D. de Marca, cum deprimenda est Ecclesiastica Jurisdicção, & Principum voluntati subijcienda) hic repudiat, quasi B. Pauli, & alijs Divinarum Scripturarum oraculis contrariam, quibuscum si pugnaret, ab omnibus Christianis sanè esset reiicienda. Sed quis persuadeat, Justinianum adeò tractandarum rerum Divinarum, & Ecclesiasticarum cupidum, & gloriæ avidum, rem Imperiali dignitati tantum splendorem conferentem ignorasse? Qui tam sæpe Episcopum agebat, nescisset, suam auctoritatem æquè ac Sacerdotalem à Deo immediatè profectam? Novit certè Justinianus, potestatem Regiam à Deo esse; sed in eo, quem diximus, sensu. Ait ille ff. de orig. tur. leg. 2. §. 9. *Quia difficilè plebs convenire cepit, populus certè multò difficilùs in tantâ turbâ hominum: necessitas ipsa curam Reipublicæ ad senatum deduxit. §. 11. Novissimè sicut ad pauciores juris constituendi via transisse, ipsis verbis dicantibus, videbatur: per partes evenit, ut necesse esset, Reipublicæ per unum consuli. Nam senatus non perinde omnes Provincias gerere poterat. Igitur constituto Principe, datum est ei jus, ut, quod constituisset, ratum esset. Item ff. de constit. Princ. lib. 1. Quod Principi placuit, legis habet vigorem, utpote cum lege Regiâ, quæ de imperio ejus lata est, populus ei, & in eum omne suum Imperium, & potestatem contulerit. Oritur ergo immediatè à populorum consensu auctoritas Regiâ: sed à Deo tanquam à primo fonte proficiscitur, ab eo consensus hominum confirmatur, ab eo Regum contemptus vindicatur, idque Justinianum non latuit, ut significat ejus verba Nov. 6. *Maxima quidem in hominibus sunt dona, à suprema collata clementiâ, Sacerdotium, & Imperium, & quidem illud Divinis ministrans, hoc autem humanis præsidens, ac diligentiam exhibens, ex uno, eodémque principio utraque procedentia, humanam exornant vitam.**

24. **R**ejectâ Justiniani auctoritate, non miror Aristotelis non haberi rationem; illud tantùm miror, quod addit Dominus de Marca loc. cit. §. 2. quòd de Regibus opiniones in Aristotelis officinâ constare, magno studio etiam à Christianis arreptæ sunt. Si quidem, ut ille vult, erant sacris Scripturis contrariæ, quomodò potuerunt magno studio à Christianis arripi? An Christiani minùs Spiritûs sancti, quàm Aristotelis auctoritati tribuunt? Docent communiter Patres, nullam gentem sincerius Reges colere, eorumque mandata, Divinæ Legi non repugnantia, fidelius exequi, quàm Christianum populum: quomodò ergo arriperent opiniones non minùs legi Divinæ, quàm Principum potestati infensas? Sed illa Divinæ Scripturæ testimonia non aliud suadent, quàm à Divinâ Providentiâ constitui Principes; Divinæ ordinationi resistere, qui eis resistit; eumque sibi damnationem acquirere, qui iustis eorum mandatis non obtemperet. Hæc Christiani omnes fatentur: Regiam potestatem æquè à Deo institutam fuisse ac spiritualem; ac perinde in Reges singulos, ac in Episcopos auctoritatem à Deo immediatè derivari, nec sacre Scripturæ docent, nec Christiani rerum Theologicarum periti credunt.

25. **S**ed ne in re tam apertâ tempus teramus, id unum ab eis peto, qui docent, potestatem Regiam æquè à Deo institutam fuisse ac spirituales, & unicuique Regum potestatem Regiam immediatè à Divino Numine conferri, quodnam sit Sacramentum, quo potestas illa traditur, ubi, à quo, quando, & quomodò institutum?

*ARGUMENTUM II.
Adversariorum.*

26. **E**X parte adversa licet 2. argumentari. Si quæ vel Summorum Pontificum, vel Conciliorum etiam Oecumenicorum extent constitutiones, per quas Regibus, seu Imperatoribus adempta noscatur suæ dignitatis auctoritas, oportuit, tales sanctiones fundatas fuisse super quæstione Facti, an videlicet Principes, de quibus illic agebatur, eos contraxissent reatus, propter quos essent exautorandi? At non Papam duntaxat, sed Concilia quoque Oecumenica in ijs, quæ Facti sunt, errare posse.

Responsio.

27. **A**uthor Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 20. n. 11. respondet in hunc modum: Sententias in Concilij contra Imperatores latas, & Ius & Factum complexas esse. Factum quidem, quia Regibus Imperium abrogabant, ob delicta ab ijs commissa. Ius verò, quia sententiâ in Principes dictâ, ijsque auctoritate exutus, subditique juramento liberatis, hoc ipso Concilia implicite quidem, sed tamen necessariò supponebant, auctoritatem & potestatem id faciendi, esse penes Ecclesiam. Quando igitur Innocentius IV. in Concilio Lugdunensi declaravit, Henricum Imperatorem auctoritate Apostolicâ Imperio privatum, ejusque subditos omni Juramento solutos esse, declaravit etiam, penes Apostolicam Sedem esse potestatem, auctoritatemque eum Imperio privandi, ejusque subditos juramento solvendi, quo prius tenebantur: quæ proinde declaratio ad Ius, non ad Factum pertinet. Imò in Concilio Lateranensi IV. sub Innocentio III. Cap. De Hæreticis. & in Concilio Constantiensi expressè dicitur: *Principes, si Hæresis convincantur, Regno & sacris interdici posse. Quæ definitio est veri Iuris, & abstrahit à Facto exercito, in quo tantum error contingere potest.*

28. **A**dvertunt insuper Theologi, Concilia, & Pontifices etiam in Facto errare non posse, quando Factum est evidens Conciliariter, omnique diligentia examinatum, testimonio publico nixum, & cujus error Ecclesiam in perniciem adduceret: tunc enim locum habet illa Christi promissio Joann. 16. *Cum venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Et ita communiter tenent Theologi, docentque, Pontificem, & Ecclesiam in Canonizatione Sanctorum, in proponendâ hæc, vel illâ scripturâ Canonicâ, & in hæc, vel illâ Apostolicâ doctrinâ explicandâ errare non posse. Quæ tamen omnia, uti patet, dependent ex factis.

facto, & testimonio hominum ex se fallibili, nisi Providentia Divina Ecclesiae suae caveat.

Obiectio.

19. **E**X hac responsione occurrit obiectio valde ponderosa; quomodo scilicet fidei principium universale sub hypothese quapiam ex factis hominum dependente, nec nisi sub humanis metaphysicè fallibilibus testimonijs applicatum, prevaleat possit, ad cuiuspiam particularis, non nisi ex *Facto eiusmodi* subsistentis, nec nisi humanis, naturâ suâ fallibilibus testimonijs, probatæ conclusionis veritatem plus, quàm metaphysicè certam subinferendam, ut sic reducibilem in ipsam etiam dogmaticam fidei certitudinem?

Responsio.

30. **H**ujus quæstioni sequentem à posteriori accipe rationem, cum revelatione rationis à priori inferri exponendam. Sic namque eventit in Canonizatione Sanctorum, ut illud fidei principium, *quisquis in statu gratiæ sanctificatus decedit, est consort æternæ gloriæ*, sub hypothese *factorum* ab homine dependentium, & testimonijs humanorum applicetur ad auctoritativam de hujus Sancti celesti beatitudine declarationem faciendam, sub certitudine in ipsius etiam fidei veritatem non virtualiter duntaxat, sed etiam formaliter reducibili. Sic res se habet circa sacra Scripturæ libros quâ Canonicos, vel traditionem quampiam eam Apostolicam, ab Ecclesia definiendos sub quapiam à *Factis* hominum ut plurimùm dependente hypothese. Anneigitur æquè fas erit dicere, quod in Regibus ob gravissima facinorâ exauthorandis, Concilia Oecumenica, ex ipsismet fidei principijs, Ecclesie circa hoc auctoritatem firmantibus processerint? Quo etiam posito, rursus disquirere licet, an Oecumenica Concilia ad eam Regum exauthorationem procedendo ex humanis testimonijs, & *Factis* ab hominum fallibilitate dependentibus, sententiam suam eâ cum firmitate dicere valuerint, ut æquè, ac illæ de Canonizatione Sanctorum, seu Canonicorum sacra Scripturæ librorum definitione illationes essent sub omnimodâ, plusquam metaphysicè certitudine reducibiles in certa fidei principia? Illud prius equidem in *antecedentibus* fuit demonstratum, hoc autem posterius vix congruit, ut asseramus. Restat igitur discutienda difficultas, qualiter præsumptæ Conciliorum de exauthorandis Regibus sententiæ iudicialitè dici possint superexcedere probabilitatis, sub quâ *moralis* quoque certitudo subsistere valet, spheram & mensuram? Hoc igitur in *Conclusionis proxime sequenti probatione* relevamus ostendendum.

ARGUMENTUM III.
Adversariorum.

31. **E**X parte adversa licet III. argumentari. Summos Pontifices, & Concilia, quæ Principibus Regnum abrogarunt, secutos fuisse sen-

tentiam probabilem, quæ habet, eos hoc posse. Non ergo sequitur, hanc sententiam esse certam, sed tantum probabilem, & fuisse ut talem à Concilijs suppositam.

Responsio.

32. **A**D hanc argumentationem à semet efformatam fusè responderet Author *Regalis Sacerdotij*, tit. §. 20. n. 9. Nihil posse tam Augusto Reipublicæ Christianæ Senatu, & cui ipse Spiritus sanctus præsidet, indignum dici; quàm voluisse illum in re tanti momenti, in qua non de Imperijs tantum, & Coronis, sed de tot bellis, schismatibus, animarum, Ecclesiarumque periculis agebatur (quæ omnia ex illis in Reges sententijs, & abdicacionibus plerumque nascebantur) ad miserum illud optinandi præsidium confugere, quo in Scholis nihil incertius, tantasque in Ecclesiam, ac mores, legesque omnes corruptelas induxit, ut sæpe interdicta, execrationesque Romani Pontificis provocaverit, nullam ferè humanam, Divinamque legem reliquerit non aliquo abusu sædè contaminatam, & utinam fallat augurium! Huic opinanti licentiæ, nisi remedio aliquo occurrat Ecclesia, vix credimus, alio modo elapsis retrò sæculis gravius afflictâ esse: cujus tot indicia, & prognostica experimur, omni in commercijs, fœderibus, juramentis, judicijs, præceptisque sublatâ sinceritate: idque opinionum probabilium præsidio, quibus tot æquivocationum, restrictio-num, tergiversationum ludibria debemus, in hoc unum laborante ingenio, ut via voluptatibus pateat, & virtutes, legesque honesto exilio prolecribantur. Absit ergo, ut dicamus, Ecclesiam totam, & Concilia universalialia in re tantâ, summi que momenti, suæ auctoritatis incertam Regibus, & Imperijs litem movisse; nec enim Regna & Coronæ opinionibus dari possunt, adimique, sed certâ ratione. Et ideo Vasquez *in 1. 2. tom. 1. disp. 64.* docet, nullum Principem etiam supremum in controversiâ tantum probabili, aut etiam probabiliori posse sententiam ferre, eamque armis tueri, & bello profœqui, nisi jus evidens habeat, dicitque, contrarium nihil probabilitatis habere, nec in parvam Reipublicæ Christianæ perniciem cedere. Eodem pacto legibus statutum est, neminem ex solis probabilibus damnari posse, sed plenè, & manifestè convictum: præcipue in causis gravibus, & arduis, in quibus requiruntur gravissima, & luce meridianâ clariora argumenta. Ex *Leg. ult. Cod. De probat.* Quare Pontifices, & Concilia universalialia non potuerunt, ad Reges Imperio exturbandos, solvendosque juramento, & obedientiâ subditos, procedere, nisi potestatis suæ certi, non tantum probabili ratione aliqua ducti.

33. **S**ed etto, sententiam, quæ illam Pontifici, & Concilio *indirectam* in Reges, justitiæ ratione, Ecclesiarumque necessitate ita exigente, deturbandos potestatem asserit, videi Principibus tantum probabilem, non certam, adhuc nihilominus tenentur illi subjacere, quia

quia in dubio, an res præcepta sit licita, & Superior limites potestatis excedat, tenemur obedire, quamdiu non apparet evidenter, esse præceptum de re malâ, & extra limites potestatis, uti tradunt Theologi cum Patribus relatis in *Cap. Memoriam. dist. 19. Cap. Quid culpatur. 23. q. 1. Cap. Contra morem. dist. 10.* In quem sensum sanctus quoque Gregorius homil. 26. in *Evangelia* ait: *Sub magno moderamine Pastores Ecclesie vel solvere studeant, vel ligare. Sed utrum iuste, an iniuste obliget Pastor, Pastoris tamen sententia gregi timenda est, ne is, qui subest, & cum iniuste forsitan ligatur, ipsam obligationis suæ sententiam ex aliâ culpâ mereatur. Pastor ergo vel absolvere indiscretè timeat, vel ligare. Is autem, qui sub manu Pastoris est, ligari timeat vel iniuste, nec Pastoris sui iudicium temerè reprehendat, ne, etsi iniuste ligatus est, ex ipsâ tumidæ reprehensionis superbiâ, culpa, quæ non erat, fiat.*

Objectio.

4. Instari potest ex parte adversâ. Quandoquidem probabilitatis nomen in publici Iudicii, Reges præcipuè concernentis, sententijs, ad eò exosum habetur, imò periculis enumeratis reverâ obnoxium reputatur, num proinde tutum erit, præsentis difficultatis punctum in hoc statuere, quòd scilicet sententiæ illæ, quas Summi Pontifices, atque Concilia Oecumenica adversus Reges, & Imperatores publicæ Religionis, sanctæque Ecclesie infensos hostes statuerunt, ad eos Regno ac Imperio turbandos, & ejciendos, nixâ fuerint majori, quàm *moralis* duntaxat certitudine? Et dum videri posset saltem ex ea parte, quæ est *Facti*, non nisi prudentialis humanæ conditioni proportionata, *Physicæ*, ac *Metaphysicæ* certitudini haud coarctanda in probationibus judiciarijs intervenisse; utrum ex parte saltem *juris* sublitterit certitudo plus quàm *moralis*?

35. At si hæc etiam certitudo in ijs, quæ *Juris* sunt, circa sententias adversus Reges, ac Imperatores latas fuisset observata, nunquid hæc etiam comparata cum dogmaticâ certitudine, longè inferioris esset conditionis, quoad rem ipsam fallibilitati prorsus obnoxia? Etenim ex toto illo Authoris præcitatî discursu nullum patet fundamentum, ex quo in illis Summorum Pontificum, ac Conciliorum Oecumenicorum adversus Reges, ac Imperatores procedentium sanctionibus, major eluceat veritatis firmitas, quàm *moralis* certitudinis, quæ *realis* fallibilitatis sphaeram minimè supergreditur. In quo ad eò centro versatur ratio præsentis difficultatis *seq. concl. prob. 3.* accuratiùs expendenda.

CONCLUSIO.

36. Conciliorum Oecumenicorum super Ecclesiasticâ erga Reges potestate sanctiones, ex *intrinsicâ* suâ vi, ac energîâ præferunt auctoritatem, quâ prævalidè eliduntur Argumenta in contrarium allata.

Explicatur. Solemnis præliminaliter hæc quæstio moveri posset: *An Decreta Concilij Oecumenici sint fidei Divinæ, vel humanæ duntaxat?* Sed distinguendum est: sacrarum namque Synodorum definitiones spectari possunt vel *objectivè*, vel *formaliter*. Nam *objectivè* important ipsamet fidei dogmata, illibato Verbo Dei contenta, & super candelabrum Ecclesie posita per Oecumenici Concilij definitiones. At *formaliter* important sacri Concilij Divinâ Spiritûs sancti assistentiâ autorizatam verâ, ac genuinâ sacrarum Litterarum interpretationis sententiam: quæ ut sic est solùm *participativè* Divina, estque ad eò inferioris gradus, quàm sacrarum Scripturarum, seu fidei dogmatum autoritas, cum ista ipsi Veritati Primæ immediatè innitatur, & per hanc, ceu fidei Theologicæ motivum specificativum in se ipsa essentialiter autorizetur. Unde Concilij decisoria sententia secundum se *formaliter* considerata, licet supernaturalis, verum sacræ Scripturæ sensum, Primamque ad eò Veritatem revelantem applicantis ad voluntatem, ut in fidei, ac Divinæ revelationis obscurâ obsequium captiver, ac moveat intellectum. De hæc igitur tum *essentialiter*, tum *participativè* Divinâ Conciliarium Decretorum auctoritate agemus in sequentibus: in hoc equidem §. visuri; utrum *Argumenta superius in contrarium opposita, habant aliquid efficacie ad diminuendam energiam Conciliarium Decretorum, §. 3. deducendorum.* Exinde verò in eodem §. 3. expensuri. *An præallegatæ sanctiones Synodales ex parte objecti important aliquod fidei dogma super Ecclesie candelabro jam positum, ac definitum, cum formaliter eo potantur prudentialis credibilitatis pondere, per quod nefas sit, Articulos sic definitos revocare in dubium?*

PROBATIO I.

IN qua fit confutatio Argumenti adstruentis, Regiæ dignitatis collationem esse *juris Divini*.

Etenim *Politicam*, & *Civilem* Jurisdictionem esse Divinitus concessam immediatè Communitati, atque ex hujus voluntariâ translatione derivatam in Principem aliquem, seu Imperatorem, seu Regem, eruitur ex *lege 1. ff. de Constitutionibus Principum. Et leg. 5. §. Novissimè. ff. de orig. juris.* Ex quo namque homo per naturam suam noscitur esse animal sociale, ac politicum, lumine naturali æquè notum esse debuit, oportere, inter homines subsistere politicum quodpiam regimen, non Justitiæ duntaxat inter privatos, sed boni quoque publici moderativum, sicque concivium in unum corpus politicum coadunatorum ordinativum ad Commune Civitatis, seu Republicæ Bonum. In cujusmodi ad eò regimine politico oportuit, statui supremam quampiam potestatem, cujus decisorijs sententijs universi acquiescere deberent, ut sic publica pax, & tranquillitas conservari valeret. At sicuti jure naturæ haudquaquam fuit

deter-

determinata sphaera cuiusque seu Nationis, seu Regionis, ac Provinciae, seu Civitatis, alteriusque Communitatis, sed illa est constituta libera hominum conventionione, in diversa climata, ac terras sponte sua sese dividendum; sic neque jure naturae fuit determinatum, an in uno, vel pluribus, vel etiam in tota per consensum hominum in unam seu Nationem, seu Provinciam, aliudve politicum regimen liberè se coadunantium Communitate, subsisteret illa per jus naturae ab ipsomet Deo immediate constituta suprema gubernativa potestas. Et hinc jure naturae haud subsistit definitum, quod vel in hac, vel in illa Natione sit Monarchicum potius, quam Aristocraticum, vel etiam Democraticum regimen. Multo minus jure naturae potest esse definitum jus haereditarium politici regiminis, intra certam aliquam stirpem propagandi, sicque magis adhuc remotum est à jure naturae, quod determinarit individuas politico regimini praeficiendas personas: sed haec universa pendent ex constitutione hominum.

38. Quandoquidem ergo Regia, seu Politica potestas secundum se formaliter sit juris Divini, ejus tamen collatio varijs ab hominum placito dependentibus affecta conditionibus, subiecta sit humanis ordinationibus, & constitutionibus: quandoquidem etiam jus Regiae potestatis, seu supremae politicae non in actu signato, & quasi in abstracto, in se formaliter consistens, ut sic luminis naturalis necessario jure constitutum, sed concretè, & subjectivè spectatum, quae pro isto seu climate, seu natione, seu provincia coarctatum, & quae huic praecise iurpi jure haereditario communicatum, vel quae jure electivo sub hac, vel illa norma, modoque regiminis uni, vel pluribus destinandum, sicque adeo quae huic individuo supposito applicatum, seu applicabile, sit dependens ex hominum ordinationibus. Idcirco emergit hinc quaestio; An Regiae potestatis collatio facienda homini Christiano characteri insignito, sicque Ecclesiasticae potestati subiecto, & ab hominum, vi characteris in Baptismate accepti, Ecclesiae sanctae aequè subditorum dispositionibus dependens, expers dicenda sit moralitatis in Regnum caelorum ordinabilis? Nullus profecto vel Rex, vel populus Christianus Regiae gubernationis, vel activè, vel passivè contors, ullam in se moralitatem patietur, ut expers esse debeat illius ad Regnum caelorum ordinabilitatis, vel certè, si ejusmodi ordinabilitatem à se conetur evertere, certa, & indubitata in ipso stabit suae moralitatis à Regno caelorum deordinatio, quae & ipsa subijcitur Ecclesiae clavibus. Jacto igitur indubitato illo fundamento, quod Regiae potestatis collatio tum quae in certum individuum suppositum derivata, tum quae ex hominum ordinationibus originariè profluens, sit moralitatis in Regnum caelorum ordinabilis capax, & particeps, oportet hoc ipso, talem collationem utrovis illo modo, activè scilicet, & effectivè, sive etiam passivè, ac subjectivè spectatam, contineri sub illo: Quodcumque, quod est morale super terram, super quo Christus Oecumenicae Ecclesiae in

suo Capite, Summo Pontifice, vel universalit Concilio repraesentatae, concessit indefinitam ligandi, & solvendi potestatem.

PROBATIO II.

In qua refutatur secundum Adversariorum adductum Argumentum.

39. Quando sanctiones Conciliares, quibus Regibus, vel Imperatoribus adempta est suae dignitatis auctoritas, dicuntur nisi fundamentis, quae non tam Juris sint, quam Facti, in quibus adeo Summus Pontifex, atque etiam Concilium Generale possit errare; ad hujus objectionis vim fortius elidendam vel maxime conducit, expendere normam, sub qua oporteat fieri Oecumenici Concilij sanctiones, univertos Christi fideles obstringendi auctoritatem obtinentes.

40. Pro primo sane principio ejusmodi Oecumenicae sanctionis, oportet, supponi aliquod seu speculativum pro dogmatibus definiendis, seu practicum pro morum Christianae Religionis consentaneorum constitutionibus faciendis, vel ex ipsa Divina fide immediate certificatum, vel in Verbum Dei certò reducibile principium. Si equidem sub tali fidei principio Concilium Oecumenicum procedere velit ad subinferendam sanctionem, seu fidem ipsam, seu mores in generali concernentem, oportet, alterum subsumptum (& uti Scholae loquuntur per modum Minoris adhibitum) principium esse vel de fide etiam, vel lumine naturae notum, ut in vi duorum ejusmodi, Majoris scilicet, ac Minoris principiorum collationis factae, inferatur conclusio seu dogmatica, seu omnimodè certae moralis sanctionis sub demonstrativae consequentiae energia, in ipsam fidei veritatem reducibilis.

41. Quando autem sanctio Oecumenici Concilij terminatur super individua quampiam re, seu Christiani nominis personam, veluti si Sancti cuiuspiam Canonizatio, sive cuiuspiam Canonici libri definitio, vel etiam Regis Ecclesiae sanctae rebellis exauthoratio decernatur, tunc Minoris loco subsumptum principium, omnino dependet ex ijs, quae sunt Facti, sicque adeo per naturam obnoxia errori. Sub cuiusmodi tamen, secundum intellectus, quae speculativi lineam, Facti fallibilitate, ad intellectum quae practicum habito respectu, intervenire potest moralis certitudo, sub qua post competentem, ac debitam super rei veritate indaganda adhibitam industriam, fiat securitas conscientiae à culpa, deordinationeque extra Moralitatis honestatem desciscente excusans. Quae adeo moralis certitudo, quae ex humana duntaxat industria est procedens, licet speculativè loquendo, sit obnoxia errabilitati, at tamen, quae per gratiae Divinae irradiationem elevatur ad statum, prudentiae non jam acquisitae, sed insulae, ac supernaturali commensuratum, expers redditur erroris etiam speculativi: quemadmodum in prudentiae Divinae, Christum sub his determinatis Eucharisticis speciebus adorabilem distantis practico judicio,

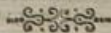
cio ea sit per Spiritus sancti depurationem à materiali errori obnoxia concrezione abstractio, ut, si species adorationi exposita non sint verè ac realiter consecratae, ad illas nequaquam, sed ad Eucharisticas species, quæ ab ista falsa concrezione abstractas, terminetur religiosæ, secundum supernaturalem patriæ virtutem exhibendæ adorabilitatis, repræsentativa, prudentiæ infusæ ratio practica.

42. A fortiori igitur hæc per Spiritum sanctum à materiali errabilitati obnoxia concrezione depuratio, & abstractio locum habet circa Conciliares sanctiones, quæ ex Facti errori subiectis probationibus prosuantes: ita ut Ecclesiæ sanctæ iudicium à Spiritu sancto dirigendum, non permittatur ab isto Veritatis Spiritu proferri super ullo Facti fundamento, nisi revera existat verum. Atque hoc est, quod Spiritus sancti assistentia in tantum præsto sit Concilijs Oecumenicis ex prudentiæ non naturalis, sed supernaturalizatae, ac Divinizatae iudicio sancientibus, ut pro indubitato sit tenendam principio, Spiritum sanctum docere omnem veritatem, non sub fidei duntaxat lumine, sed prudentiæ quoque infusæ dictamine. Quod si ergo Conciliaris quæpiam sanctio partim ex fidei principio quæ Majori, partim ex moralis certitudinis principio, prudentiæ infusæ, ac supernaturali per Spiritus sancti gratiam consensurata, Minoris locum occupante, procedat ad conclusionem in particulari, etiam totam Ecclesiam constringente, auctoritative decernendam, negari profusè oportet, tali conclusioni auctoritative (etiam quæ fundatur in Facto naturaliter fallibili) posse subesse falsum, sed conclusionis ejusmodi reductio fieri debet tum in prius, Majoris loco positum fidei principium, tum in posterius, Minoris vices subiens prudentiæ infusæ principium.

PROBATIO III.

In qua refellitur tertium Adversariorum superius deductum Argumentum.

43. Tenim Concilia Oecumenica, ac Summi Pontifices procedentes adversus Reges sanctæ Ecclesiæ rebelles, vel aliàs à Regni cælorum ordine gravissimè exorbitantes, nituntur tum fidei indubitato principio, per Christum tradito de Ecclesiæ clavium indefinità super omne, quod super terram morale est, protensâ, ligandi, & solvendi potestate: tum prudentiæ infusæ per Spiritus sancti gratiam formando dictamine, nulli errori subijci possibili, ceu secundario, ac subsumpto, Minore dicto principio. Ex quo adeo duplici principio non ea duntaxat, quæ prudentiæ naturali commensurata est, sed altior, & sublimior infusæ per Spiritus sancti gratiam motæ prudentiæ supernaturali proportionata, certitudo moralis enascitur, omnimodæ expers deceptionis, minimeque obnoxia errabilitati.



§ III.

Nostri sententiæ Argumenta referuntur cum Conclusionem super ijs reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

Petitur ex Cap. Ad Apostolica, De Sens. & re iudicat.

44. Auctor Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 7. arguuntur i. ex Cap. Ad Apostolica. De Sens. & re iudicat. in 6. Innocenti IV. Canone, edito in Generali Concilio Lugdunensi sub hoc tenore: Cum dura guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ Provincias diutius afflisset, Nos ad Federicum (nempe Imperatorem II. huius nominis) præcipuum principem secularum, huiusmodi dissensionis, & tribulationis auctorem à felicitate recordationis Gregorio Papa IX. Prædesefore nostro pro suis excessibus anathematis vinculo innodatam, speciales Nuncios & magna auctoritatis viros duximus destinandos &c.

Nos itaque super præmissis, & quam pluribus alijs ejus nefandis excessibus, cum Fratribus nostris, & sancto Concilio maturâ deliberatione præhabita diligenti; cum Iesu Christi vices licet immeriti teneamus, nobisque in persona Beati Petri sit dictum: Quodcumque ligaveris super terram, ligatum erit & in cælis: & quod memoratum Principem, qui se Imperio, & Regnis, omnique honore, & dignitate reddit tam indignum, omni honore, & dignitate privatum à Domino ostendimus, denunciavimus: & nihilominus sententiando, privamus omnes, qui ei iurejurando fidelitatis tenentur adstricti, à juramento ejusmodi perpetuò absolventes: Apostolicâ Auctoritate firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tanquam Imperatori, vel Regi pareat, & intendat: decernendo, quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi consilium, vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso facto Excommunicationis sententiæ subjacere. Illi autem, ad quos electio spectat Imperatoris, liberè eligant.

Ex quâ sanctione præcitatus Auctor instigat ad audiendum, ac perpendendum; quomodo non Pontifex tantum, aut Concilium, sed utrumque in medio ipsius Galliæ, consensuque Ecclesiæ Gallicanæ ipsissimam illam sententiam pronuntiavit, quam defendimus, quamque nemo alius impugnare potest, quam qui apertè se, & Concilio Universali, & Ecclesiæ Gallicanæ adversarium profiteatur.

Obiectio.

45. Excipi potest ex parte adversâ, hunc Canonem haud evincere intentum præinsinuatæ argumentationis, nisi fundamentum ejusdem ostendatur nixum Verbo Divino.

Responsio.

46. Innitendo partis adversæ postulato, discretè pronunciamus, manifestè probari ex præadductâ sanctione Pontificiâ, & Conciliati, quod

quod autoritatis Oecumenicæ adversus Imperatorem ad ejus usque depositionem à Pontifice, & Concilio ibidem exercita subsistentia redocatur in Christi vicariam, indefinitamque ligandi, & solvendi potestatem. Cujusmodi ad istud fidei principium reductio Theologica, uti jam frequenter à nobis fuit ostensa, ita sub aliquali nimis repetitionis devitanda circumspeditione, simile quid præstabitur in subsequentis conclusionis primâ probatione.

ARGUMENTUM II.

Desumptum ex Decretis Concilij Constantiensis.

47. **A**uthor Regalis Sacerdotij argumentatur à ex varijs ejusdem Generalis Synodi constitutionibus. Quarum prima est monitorium Sess. 20. destinatum adversus Fridericum Austriæ Ducem sub hoc tenore: Sacrosancta Generalis Synodus Constantiensis universos, & singulos Venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos &c. requirimus, & monemus primò, secundò, tertio, & peremptoriè, quatenus Fridericum Ducem Austriæ, & alios (jurium, & honorum Episcopatus Tridentini) occupatores requirant, & moneant quos nos etiam tenore præsentium sic requirimus, & monemus, ipsique Friderico Duci in virtute sanctæ Obedientia, & sub anathematis, Sacrilægi, privationis omnium bonorum feudaliū, quæ ab Ecclesiâ, seu Imperio obtinent, & inhabilitatis Jura, & suorum masculorum ad obtinendum tam feuda, quam officia, & beneficia usque ad secundam generationem, & honoris, & fama, ac communionis in Consilij Principum &c. mandamus &c.

48. Insuper Sess. 28. declarat eadem sancta Synodus, Fridericum, & occupatores jurium, & honorum prædictorum, cujuscunque status, gradus, conditionis, aut præminentia, etiam si Ducalis fuerint, sententias, & censuras dicto Monitorio comprehensas, incidisse. Et infra: Committit ergo præfata sancta Synodus charissimo filio Ecclesiæ Defensori, & Advocato Regi Romanorum semper Augusto, cujus specialiter interest, ad requisitionem Ecclesiæ constructas, & oppressas Ecclesias restaurare &c. eandem sententiam executioni demandare &c.

49. Porro Sess. 37. in sententia contra Benedictum XIII. Eadem sancta Synodus universalem Ecclesiam representans, omnes Christianos ab ejus obedientia, atque juramentis, & obligationibus eidem quomodolibet præstitis absolvit, & absolutos esse declarat, ac omnibus, & singulis Christi fidelibus inibet sub pena savoria schismatis, & hæresis, atque privationis omnium beneficiorum, dignitatum, & honorum Ecclesiasticorum, & mundanorum, & alijs pœnis, etiam si Regalis sit dignitatis, aut Imperialis, quibus, si contra hanc inhibitionem fecerint, sint autoritate hujus Decreti, ac sententia ipso facto privati.

50. Ad hæc Sess. 39. hanc in modum providetur futuro schismatici: Ut autem metus, seu impressionis molestia in electione Papæ eò formidolosi evitetur, duximus specialiter statuendum, quod si quis hujusmodi metum, aut impressionem, aut violentiam electoribus intulerit, seu fecerit, aut fieri procuraverit, vel factum ratum habuerit, cujus-

cunque status, aut præminentia fuerint, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeat dignitate, illas pœnas ipso facto incurrat, quæ in constitutione Bonifacij Papa VIII. quæ incipit Felicitas: continentur, illisque effectualiter puniatur.

51. Ipsissima hæc Constantiensis Synodus innovat pœnas Decretalis in Cap. 5. de Pœnis. in 6. relatæ sub istâ verborum formâ: Reus criminis læsæ Majestatis perpetuo sit infamis, diffidatus, nihilominus & bannitus, sit intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad alicujus bona ex testamento, vel ab intestato vocetur &c. Si qua verò feuda, vel beneficium spirituale, vel temporale ab aliquibus Ecclesijs obtinet, sit eis ipsore privatus &c. Nulli præterea talium filiorum, aut nepotum ex virili sexu descendendum ab eisdem alicujus aperiatur janua dignitatis, aut honoris Ecclesiastici, vel mundani.

52. Cæterum in Bulla Martini V. quæ post ejusdem Concilij Constantiensis Sessionem ultimam habetur; Mandatur omnibus Principibus, & Dominis temporalibus, ut Inquisitoribus Hæreticæ pravitatis omne auxilium, & favorem, præbeant, eoque (hæreticos) investigandos, capiendos, custodiendosque curent. Cujusmodi mandatū latius adhuc extenditur ibidem adversus hæreticos, etiam si Regali, Reginali, aut aliâ quavis Ecclesiasticâ, vel mundanâ præfulgeant dignitate &c. puniendos etiam privatione bonorum, & dignitatum quoque secularium.

53. Ex quibus præcitatæ Author animadvertendum inculcat, haberi jam à Concilio Constantiensis definitum, eos, qui invadunt bona, & Jura Ecclesiastica, posse à Summo Pontifice, & Concilio universali, jurisdictione privari, infamia notari, bonis, ac Juribus temporalibus destitui, etiam si Ducalis fuerint dignitatis, præsertim Sess. 28. & 37. Unde patere, quænam Concilij Constantiensis mens fuerit, quantumque à doctrina Parisiensis Conventus sit aliena. Hic enim primam propositionem hanc ponit: Principis in temporalibus nulli Ecclesiasticæ potestati nec directè, nec indirectè subiectos esse: Constantiense verò Concilium toties, tamque repetitis vicibus Principes, Regesque dignitatis, bonisque temporalibus, si jura Ecclesiæ invadant, si hæreticis favent, multandos decernere, ut proinde vel hoc, vel Parisienses Patres falli necessum sit, imò isti secum pugnare convincantur, dum hæc propositionem Concilij Constantiensis doctrinæ contrariam ponunt, in propositione autem secundâ Synodum Constantiensem sanctam, & immotam, & ab Ecclesiâ Gallicanâ semper custoditam, cultamque dicunt, ejusque decreta velut lineam, & terminos Pontificiæ autoritatis statuunt, & tamen ab illâ conjunctè & longè discedunt, & quam maximè laudant, maximè impugnant.

Objectio.

54. **E**Xcipi potest ex parte adversâ contra Oecumenicam Concilij Constantiensis autoritatem, eò quod ista sit per Christum sancita ex sui Nominis, id est, vicariæ suæ autoritatis charactere, de quo disquiri merito potest; quomodo

modò subsisterit in illo Concilio, dum Christi Vicarius, Papa non intervénit?

Responsio.

55. **H**ujus difficultatis rationem reservamus partim in sequente Articulo, partim in Conclusionis sequentis probationem secundam, ubi ostendetur, qualem Martinus V. legitimus Christi Vicarius, Synodo illi mediante sua ejusdem Decretorum confirmatione, auctoritatem contulerit, & quomodò Synodus futuri legitimi Papæ approbationis Decreta sua reservans, cum isto concurrerit ad Oecumenicam, statutis à se editis auctoritatem impertiendam.

ARGUMENTUM III.

Petitum ex Concilio Lateranensi juxta Cap. 3. De hæreticis.

56. **A**rgumentatur igitur 3. præcatus Regalis Sacerdotij Author in hæc verba: Si Dominus temporalis requisitus, & monitus ab Ecclesiâ, terram suam purgare neglexerit ab hac hæretica scditate, per Metropolitanum Excommunicationis vinculo innodetur. Et, si satisfacere contempserit infra annum, significetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipse vassallos ab ejus fidelitate denunciaret absolutos, & terram exponat Catholicis occupandam, &c. Hoc igitur Lateranense IV. Concilium (cujus sententia tam clara est, ut nullam admittat exceptionem) pergit præcatus Author, vel maxime dicendum esse universale, utpote cui cum Innocentio Papa interfuerint Archiepiscopi septuaginta, Episcopi quadringenti, Abbates duodecim, Patres Conventuum octingenti, quos inter extiterunt Patriarchæ Constantinopolitanus, & Hierosolomytanus, atque Alexandrini, & Antiocheni Legati, itemque Oratores Imperatorum Orientis, & Occidentis, Regum Galliarum, Hispaniarum, Angliarum, Hierosolymorum, & Cypri?

Objectio.

57. **E**xcipi potest disquirendo; utrum Oecumenici Concilij substantia ex Episcoporum, Regionumque Oratorum numero subsistat, vel potius ex Vicariæ Christi auctoritatis caractere, in vi cujus verè dici potest Concilium ex minori etiam Episcoporum numero coalescens, esse aggregatum in Christi Nomine?

Responsio.

58. **D**E hoc agemus ex instituto in sequenti Articulo. Interea cum in citato Canone de cernatur, ut, Si Dominus temporalis ob hæreses fautoriam ab Episcopo Metropolitano innodatus Excommunicatione, infra annum non satisfecerit, Summus Pontifex denunciaret vassallos ab ipsis fidelitate absolutos, ejusque terra exponatur Catholicis occupanda; iterum emergit quæstio; An summus Pontifex juxta hujus Canonis præscriptum procedendo, ex demandatâ duntaxat Generalis Concilij, vel ex propria sua Oecumenicâ potestate

dicendus sit, & vassallos illius temporalis Dominij ab ejus fidelitate denunciasset liberos, & terram illius exposuisse Catholicis occupandam? De quo dicemus infra in sequentis Conclusionis tertii probatione.

ARGUMENTUM IV.

Petitum ex auctoritate Oecumenicorum Conciliorum, ab ipsis etiam Gallis magnâ veneratione cultorum.

- A**uthor Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. in fine §. 14. argumentatur 4. Si Summotum Pontificum, super Regiæ potestatis erga Oecumenicam Ecclesiæ auctoritatem subordinationem, ac subjectionem statutientium, decreta postulanda essent dubiæ fidei, Concilia saltem præallegata superare omnem exceptionem, cum & sint Generalia, & partim in Gallijs habita, & partim à Gallis magnâ veneratione culta, qualia sunt Lateranense, Lugdunense, Viennense, Constantiense. Ergo non potuisse, nec debuisse à Conventu Parisiensi, qui particularis, ut nec paris cum Concilio generali sit auctoritatis, litem, & bellum pati ab illis præsertim, qui tam copiose, tantoque apparatu observantiam sacrorum Canonum in sua tertii propositione Summis Pontificibus inculcant.

Objectio.

DEferamus ex integro Concilij Oecumenici infallibilitati, quando in eo est statu, ut indubitatum Synodi Oecumenicæ à Christo sancitum charactere præferat, atque ex hujusmodi auctoritate Oecumenicâ veritatem aliquam ex Divinis oraculis decidat, ejus definitionem referendam esse inter fidei dogmata. Num verò de præallegatis Concilijs dicere fas est, omnia, & singula indubitato Oecumenicæ Synodi per Christum definito charactere præfulgere, ac insuper, de Papæ super Reges auctoritate, ex Dei Verbo sanxisse dogmaticam constitutionem, inter indubitatos fidei articulos recensendam?

Responsio.

Hujus difficultatis centrum, quemadmodum meretur, singulari cum industria expendemus proximè subsequeturâ conclusione.

CONCLUSIO.

EX præadductis circa Ecclesiasticam supra Reges auctoritatem, Conciliaribus sanctionibus, habetur veritas etiam Theologicè certa.

Explicatur. Sive enim talis sanctio Oecumenici Concilij resolvatur in primum illud præinsinuatam fidei principium: sive in subsumptum prudentialis supernaturalis à Spiritu sancto moti dictaminis principium quasi secundarium, sub utraque ista resolutione fit resolutio in lumen aliquod Divinum, cujus, & hinc derivatæ conclusionis, seu sanctionis certitudo

tudo longè major est naturalis, seu physica, seu metaphysica certitudine, ad Theologicam aded certitudinis sublimitatem sublevanda.

PROBATIO I.

Desumpta ex Cap. Ad Apostolica, De sent. & re iudicata, in. 6.

62. **E**T enim ex hujus Canonice intrâ Concilium Lugdunense editæ sanctionis litterâ clarè constat, ejus fundamentum reduci in hoc fidei principium, quo credimus, *Summum Pontificem Christi in terris agere vices, ipsique in persona Petri dictum esse: Quodcumque ligaveris, seu solveris super terram, erit ligatum, seu solutum & in caelis.* Quis verò negare audeat sub illo quocumque, quod est in terra morale, contineri & actus morales publici quoque à Rege promanantis regiminis; & dignitatis Regiæ ad hanc individuum personam ex æquitatis ratione faciendam applicabilitatem, ejusque in Rege Ecclesiæ sanctæ clavibus subiecto perseverantiam moralem? Sub illo aded fidei principio, per illam sanctionem Synodalem, expendebatur Imperatoris ex facinoribus suis indignitas. Cujus judiciaria proinde discussio, licet fuerit dependens à probationibus, quæ intrâ præciliam prudentiæ naturalis sphaeram, non supergrederentur moralem certitudinem; attamen hoc Oecumenici Concilij iudicium, per Spiritûs sancti gratiam ita depurabatur à materiali fallitatis periculo obnoxia concreione, ut altior prudentiæ infusæ commensurata certitudo practica, omnimodam fallitatem excludens, per Dei instinctum efformata, & cum illo principio fidei collata, sub formâ virtualiter saltem Sylogisticâ progredieretur ad concludendam sententiam, adversus Imperatorem judicialiter secendam sub verâ, lumini supernaturali innixâ, consequentiâ Theologicâ.

PROBATIO II.

Desumpta ex Decretis Concilij Constantiensis.

63. **E**X verbis istorum Decretorum non elucet equidem, in actu signato eorum resolutionem reduci in fidei principia. Attamen certissimum est, Patres sanciendo illa Decreta, attentos fuisse ad potestatis Oecumenicæ, Concilio Divinitus concessæ auctoritatem.

Sicuti ergo Decreta illa effectivè proflexerunt ex illâ auctoritate Oecumenicâ; sic omnino consequens est, eorum resolutionem in actu exercito, ac virtualiter reduci, atque sub ipsâ primâ sui constitutione reducta fuisse in fidei principium, quo Concilij Oecumenici auctoritas habetur Divinitus constituta.

64. Et licet ex Christi Domini verbis Matthæi 18. constet, Oecumenici Concilij characterem proprium (ex ejus nempe respectu Christus promisit, se in Synodi medio futurum) subsistere ex Christi nomine, utique vicario, ejusque aded in terris relicta Petro, ac ipsius successori collata vicariâ auctoritate. Hunc tamen characterem quoad ea, quæ fidei sunt, accessisse Concilio Constantiensis, patet ex ejus fine, ubi Papa Martinus V in sessione publicâ, eaque ultimâ, requisitus sanxit, quod omnia, & singula

determinata, conclusa, & decreta in materijs fidei per præsens Concilium, Conciliariter tenere, & inviolabiliter observari vellet, & nunquam contraire quoquo modo liceret: ipsaque sic Conciliariter facta approbat, & ratificat, & non aliter, nec alio modo. Quidni ergo dixerimus, præallegatorum Decretorum resolutiones, quæ in fidei principium reducibiles, imò sub ipsâ primâ sui constitutione, atque Papæ postmodum secutâ approbatione reductas in auctoritatem Divinitus constitutam, ac fide Divinâ creditam, ut sic fidei materiam concernentes, integram ex tunc obtinuisse Conciliarium sanctionem firmitatem prorsus certam, ac immobilem, quoad auctoritatem Ecclesiasticam (ceu Decretorum istorum principium) in actu exercito, ac virtualiter ipsidem communitatam.

PROBATIO III.

Perita ex Generalis Concilij Lateranensis IV. sanctione relatâ in Cap. 3. De hæreticis.

Quandoquidem sacro huic Concilio notissimum fuerit principium de Ecclesiæ Clavibus, cum indefinitâ super quocumque, quod in terris est morale, protensâ ligandi, & solvendi potestate legitimo Petri successorî competente, ideo nefas foret, dicere, Patres Concilij non tam respexisse ad illam Papæ auctoritatem, quàm Concilij Oecumenici propriam Jurisdictionem eidem demandasse, decernendo, ut, si Dominus temporalis ob hæresos fautoriam excommunicatus, infra annum non satisfecerit, Summus Pontifex Vasallos ab ejus fidelitate absolutos denunciet, facto mandato, ut terra illius occupetur à Catholicis. Quare in vi hujus sanctionis dicendum est, Concilium illud Oecumenicum, ipso etiam vicario Christi nomine, seu auctoritate fulcitum, unice intendisse, ut pro illo incorrigibilitatis casu, excitaret Papæ Oecumenicum Pastorale officium, cum ejus indefinitâ ligandi, & solvendi potestate, eo modo, quo præscribitur, ad procedendum adversus Dominum temporalem de hæreseos fautoriâ convictum. Atque per hoc Decretum Pontificiæ auctoritatis excitatorium, redditur manifestum, quod Concilium illud Oecumenicum agnovit, & sanxit, Papæ auctoritatem protendi super Dominos quoque temporales, eosque supremos, nec non super eorum dominia temporalia, ac territorialia, seu Regia, vi Pontificij mandati ab alijs ex tunc occupanda.

PROBATIO IV.

In qua paucis ostenditur vis præadductarum Conciliarium sanctionum.

66. **E**T enim præadductis Concilijs Lugdunensi, Constantiensis, & Lateranensi accessisse characterem vicarij nominis Christi, sive Vicariæ hujus in terris relicte auctoritatis, patet ex antecedentibus. Constat inluper, Lugdunense Con-

se Concilium processisse ex aperto fidei principio Oecumenicæ Ecclesiasticæ potestatis, indeque cepisse resolutionem sententiæ, super Imperatorem, ejusque jura temporalia protentæ. Hæc igitur Synodica sanctio virtualiter saltem reducenda est in fidei principium, ad eam sanctionem se habens, tanquam motivum formale, ac specificativum, utpote, quod per consequentiam tum ex illo principio quâ Majore, tum ex prudentiâ infusâ subsumpto d'examine, quâ Minore, procedentem, elicit Theologicè illativum præfatæ sanctionis Conciliaris.

67. Constat denique de Concilij Constantiensis, ac Lateranensis præadductis decretis, ea virtualiter, in actu saltem exercito reduci in fidei principium. Quid ni ergo talibus sanctionibus ea adhibeatur meritò reverentia, quam exigit veritas in fidei principium reducta. Viderint proinde adversarij, ne, si talibus sanctionibus deferre nolint, vel in fidei lumen, vel in prudentiâ supernaturalis faciem impingant, sicque reputandi sint inter illos, qui videntes, non vident, & intelligentes non intelligant.

S. IV.

Corollarium.

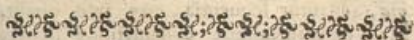
68. Coronidis loco videtur consultò hic superaddendum Juramentum ab Imperatoribus Romano Pontifici præstari solitum, præut habetur in Clementina univ. de Jurjurando à Clemente V. editâ in Concilio Viennensi. Unde in subitatum delinquit Imperatoris erga Summum Pontificem subjectionis argumentum. Res igitur ita se habet. prorsus digna, ut per extensum hic exhibeatur: Dudum sanè inter quondam Henricum Imperatorem, tunc Romanorum Regem, & Charissimum in Christo filium nostrum Robertum Siciliæ Regem gravi discordiâ suscitata: Nos multis, grandibusque periculis, quæ exinde provenitura verisimiliter timebantur, intendentes, celeri, & opportuno remedio obviare, quibusdam ex Fratibus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus existentibus tunc in urbe proreformandâ pace, & solidandâ concordâ inter Reges eorundem, litteras nostras sub certa firma duximus destinandas, inter alia inserentes in eis, quoddam, cum ipsi Reges ejusdem Ecclesiæ specialissimi Filij sibi Juramento fidelitatis, & aliâ multipliciter essent asseriti: ipsius Ecclesiæ debeant esse promptissimi defensores. Dicitis autem litteris in nostram dicti Henrici ad Imperatorem jam promoti sic deductis, idem Henricus ab eisdem Cardinalibus requisitus, ut super contentis in illis suum propositum responderet, quasi molestè tulisset, quod de Juramento fidelitatis hujusmodi per eum præstito in dictis litteris mentio haberetur, non familiariter, nec secretè, ut tractanda pacis qualitas exigebat, sed multis tabelionibus accersitis, & requisitis ab eo, quoddam de responsionibus suis conferrent publica Instrumenta: inter cætera publicè, præsentate multitudine hominum copiosa, respondit, se non fore eorum ad Juramentum fidelitatis asseritum, & quod nunquam fecerit Juramentum fidelitatis alicui obligatus, & quod ipse nec sciret, quod antecessores sui Romani Imperatores nunquam Juramentum hujusmodi præstassent, simu-

lans, se immemorem Juramentorum, quæ nobis ante Coronationem suam præstiterat, & post coronationem etiam innovarat. Nos itaque attendentes, quoddam hujusmodi responso, si sub dissimulatione pertranscat, vel silentio pallietur, posset in magnum, & evidens præjudicium Romanæ Ecclesiæ redundare, dignum admodum, & opportunum fore prospeximus, ut de Juramentis hujusmodi constitutioni præsentis aliqua breviter annexemus. Dicitis namque Henricus quàm primùm fuit in Regem Romanorum electus, sollemnes ad nos Nuntios destinavit, datus eis per suas patentes litteras plenum, & speciale mandatum exponendi Nobis pro eo devotionem ipsius, & reverentiam filialem, quam ad nos, & Romanam Ecclesiam sincero genere se dicebat asserit; nec non petendi, & impetrandi à nobis, favorem, & gratiam conjunctos: offerendi quoque nobis, & præstandi pro eo, & in ipsius animam debita nobis, & eidem Ecclesiæ fidelitatis, & cuiuslibet alterius generis Juramentum, ac nihilominus petendi à nobis per nostras sibi manus impendi multionem, Consecrationem, & Romani Imperij Diadema. Præfatis itaque Nuntijs, in nostrâ, & Fratrum nostrorum præsentia constitutis, ac secundum dicti tenorem mandati Avenione, ubi tunc eramus cum nostra Curia residentes, in publico Consistorio, in quo erat Prælatorum, & aliorum, tam Clericorum, quàm Laycorum non modica multitudo, præmissis per eos coram nobis expositis supplicando petitis similiter, & oblati: Nos eodem mandato, Decreto, electionis ejusdem Henrici ex parte Principum tam Ecclesiasticorum, quàm secularium, qui eundem elegerant, nobis per dictos Nuntios præsentatis plenè cum eisdem fratribus deliberatione discussis, factaque nobis de electione hujusmodi concordis, & legitime plenè fide, examinata: quoque personâ ipsius Henrici, prout absentia patiebatur ejusdem, & de ipsius fide, probitate, & alijs, quæ in persona Imperatoris sunt meritò requirenda, cum pluribus Prælati, & alijs magna auctoritatis viris, qui ejusdem Henrici mores, conditionem, statum plenè noverant, inquisito, eiusque personâ, cujus etiam nos, & Fratres nostri aliqualem prius notitiam habebamus, propter quod facilius transivimus in examinatione hujusmodi, idoneâ reputatâ, ipsum nominavimus Regem Romanorum, ipsius approbantes personam, eumque sufficiens, & habilem declarantes ad suscipiendam Imperialis celsitudinis dignitatem, ac decernentes Vnctionem, Consecrationem, Imperijque Romani Coronam sibi per manus nostras debere concedi: Et subsequenter à præfatis Nuntijs sufficiens ad hoc ab eo (ut præmittitur) mandatum habentibus secundum formam in Decretis, quæ incipit, Tibi Dominice, comprehensam, fidelitatis recepimus Juramentum: Postquæ idem Henricus Consecrationis, & Coronationis suæ tempore aliud eisdem Cardinalibus, quos ad impendendum sibi hujusmodi Consecrationis, & Coronationis insignia miseramus ad urbem, illud nostro nomine recipientibus Juramentum præstitum corporale, quod in libro Pontificali Romano præstandum Pontifici per Imperatorem Coronationis suæ tempore continetur: cuius tenor dignoscitur esse talis: Ego Henricus Romanorum Rex, annuente Domino, futurus Imperator promitto, spondeo, & polliceor, atque iuro coram Deo, & Beato Petro, me de cætera Præcursorem, & Defensorem fore Suor.

mi Pontificis, & huius sanctæ Romanæ Ecclesiæ in omnibus necessitatibus, & utilitatibus suis, custodiendo, & conservando possessiones, honores, & iura eius, quantum Divino suffultus adiutorio sero, secundum fidei, & posse meum rectè, & purè fide: sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Ceterum qui iuramenta huiusmodi fidelitatis existant à retro Romanis Principibus, non sicut hæcenus habitatum: imò tam quondam Albertus Rex Romanorum immediatus prædecessor memorati Henrici Bonifacio Papæ VIII. prædecessori nostro tempore approbationis ejusdem Alberti, quam Rodolphus pater ipsius, & alij Prædecessores ejusdem Romanorum Reges diversis nostris prædecessoribus juramentum fidelitatis, & obedientiæ præstiterunt. Idemque Bonifacius memoratum Albertum, iuramento huiusmodi ab eo recepto, de Fratrum suorum consilio (præsertim Prælatorum, & aliorum multitudine copiosè) autoritate Apostolicâ recepit in specialem suam filium, & Ecclesiæ memoratæ, ipsi in Regem Romanorum assumpsit, in Imperatorem postmodum promovendum. Verum quia sæpe fatus Henricus, qui proximis diebus fuit de hac luce substractus, non virtutè, & mentem, sed ne dum verborum insectans corticem, sensumque confundens, iuramenta restringendo prædicta, curiosè videbatur asserere (ut præsertim) illa ad debitum fidelitatis huiusmodi extendi: novo morbo curiositatis huius luculente veritatis antidotum præsentis declarationis oraculo providimus apponendum. Quia ergo Capitulis iuramento fidelitatis contentis sollicitè meditatione pensatis, ipsa Capitula in præfatis Imperatoris iuramentis quantum ad effectum mentem, & virtutem ipsorum non est dubium contineri: Nos præmissis & alijs rationibus, ne quis in Romanum assumptus Principem, vel in posterum assumendus, an iuramenta huiusmodi per dictum Henricum Imperatorem præstata, & per successores ipsius in futurum præstanda, fidelitatis existant, in dubitationem deducere audeat, vel super his contrarium asserere veritati: autoritate Apostolicâ de Fratrum nostrorum consilio declaramus, illa iuramenta prædicta fidelitatis existere, & ceteri debere. Porro præter iuramenta prædicta idem Henricus suorum in hærens prædecessorum vestigijs, iniquam ingrediatur Italiam, vel ibidem iura aliqua exerceret, sub testimonio suarum patentium litterarum in manibus Dilecti filij Ioannis de Mollianis, Scholastici Ecclesiæ Tullensis, Capellani nostri, ad hoc specialiter per nos missi, nostro, & præfata Ecclesiæ nomine recipientis promissis, & tactis sacrosanctis Evangelijs, iuramento firmavit, quod eandem Ecclesiæ, & fidem Catholicam purè fide, totisque viribus conservaret reverenter, & etiam defenderet, omnemque Hæresim, schisma, & Hæreticos quoslibet, fautores, receptatores, & defensores ipsorum exterminaret pro posse, ac nunquam cum Saraceno, Pagano, Schismatico, seu alio quolibet Communionem Catholicæ fidei non habente, aut cum aliquo alio præfata Ecclesiæ inimico, vel rebeli, seu eidem manifestè suspecto, unionem quamlibet, seu parentelam, aut consederationem iniret, sed tam nostram, quam successorum nostrorum personas, honorem, & statum manerent, defenderet, & conservaret contra omnes homines cuiuscunque existent præminentie, dignitatis, vel status. Eidem etiam adijcens iuramento, quod manerent semper atque servaret privilegia om-

nia per prædecessores suos Reges, ac Imperatores Romanos præfata Romanæ, & alijs quibuslibet Ecclesijs quocunque concessa tempore, & continentie cuiuscunque. Ipsaque omnia, & specialiter, ac præcipue per claræ memoriæ Constantinum, Carolum, Henricum, Ottonem quartum, Fridericum secundum, atque Rodolphum prædecessores ipsius super concessione, recognitione, advocacione, adnotacione, quietacione, & liberâ dimissione terrarum, & provinciarum Romanæ Ecclesiæ ubilibet positarum, quarum etiam multas nominatim expressit, Sedis Apostolicæ, Romanisque Pontificibus super quocunque tenore concessa recognovit, confirmavit, & ex certâ scientia innovavit, ac etiam de novo concessit: & terras ipsas, atque provincias recognovit ad jus, & proprietatem ipsius Ecclesiæ plenissimè pertinere: easque nihilominus ex abundantia de novo Ecclesiæ sæpe factæ donavit, sub prædicto se obligans iuramento, quod ipsas, aliquantè ipsarum partem nullo unquam tempore occuparet; seu quantum in eo esset, ab alio permetteret occupari: nec in eis, aut aliqua parte ipsarum iura aliqua, possessiones, aut tenuras haberet, seu quomodolibet possideret: nec in eis etiam potestaria, seu cuiuscunque Capitania, aut Iurisdictionem per se quamcunque, vel per alium exerceret: quodque (ut Princeps Catholicus, & sæpe dictæ Ecclesiæ Advocatus, atque Defensor) ipsam iuvaret, & consilij, & auxiliij illi assisteret opportunis, contra quoscunque inobedientes, & rebelles eidem & præcipue contra occupantes, seu turbantes terras prædictas, seu provincias, vel partem quamlibet earundem. Sub eodem etiam iuramento promissit, quod tam ipsam Romanam Ecclesiæ, quam alias Ecclesiæ, libertatem Ecclesiasticam, bona; iura; Prælatos, & Ministros Ecclesiarum ipsarum manerent, conservaret, atque defenderet, suo posse. Et quod Ecclesiæ Romanæ Vasallos contra justitiam nullatenus offensurus, devotos, ac fideles Ecclesiæ, etiam in Imperio constitutos benigne tractaret, nec eos opprimeret contra justitiam, aut (quantum in eo esset) per alium opprimi sustineret, sed in suis potius iuribus, & justitijs conservaret. Hoc quoque iuramentum, & etiam pristinum pro eo nobis per suos Nuntios (ut præmittitur) præstitum, receptis sue coronationis insignijs innovavit, prout in patentibus ante coronationem ipsam eius Regis magno sigillo, & alijs post coronationem eandem eius Imperiali aureâ Bullâ munitis, inde consecutis litteris (quas in Archivis Romanæ Ecclesiæ reponi, & diligenter conservari fecimus) plenius continetur.



DISQUISITIO IV.

An, & in quantum Pontificia potestatis super Reges protensio probari possit ex Historijs, & exemplis Summorum Pontificum?

S. I.

Pro isto probandi genere inserviunt tum ea, quæ suprà Disquisit. 2. dicta fuerunt, tum quæ ex Authore tract. de libert. Gallican. lib. 4. cap.